

Okoli leta 1538. je bil rojen v Vipavi Sebastijan Krelj. Učil se je v Jeni in v Tubingi. Leta 1563. je prišel na Trubarjevo prošnjo kot protestantski pridigar in učitelj na deželni stanovski šoli v Ljubljano. Leta 1565. je postal kot sedemindvajsetletni mož prvi protestantovski pridigar in superintendent (protestantovski škof) v Ljubljani. Izdal je protestantovske bogoslužne pesmi, katere je deloma zložil sam, deloma prevedel; spisal je katekizem v slovenskem jeziku in prevajal Spangbergovo postilo, ki je izšla po njegovi smrti. V njegovi hiši je imel Primož Trubar zbor slovenskih predikantov l. 1567. v začetku avgusta. Tu se je poslovil od njih, potem pa odšel na Nemško. Svoje domovine ni videl potem več. Krelja je že takrat mučila sušica, ki ga je 25. decembra l. 1567. spravila v grob. Star je bil šele 29 let.

Vipavčan je bil tudi Štefan Kocijančič, semeniški vodja v Gorici in slovenski pisatelj. Rojen je bil 25. decembra 1818, umrl pa je 5. aprila 1893. Bil je mož izrednega znanja, do katerega se je povzpел s svojo točnostjo. Vsako minuto je vestno porabil, da je razširil svoje znanje. Kadar so ga Goričani videli na ulici, so natanko vedeli, koliko je ura. Pisal je bogoslovne, pripovedne in zgodovinske reči. Obvladal je štiri in dvajset jezikov v govoru in pisavi. Posebno se je pečal s semitskimi jeziki; zlagal je celo hebrejske pesmi. Slovencem je prevedel: Kristusovo življenje in smrt.

Leta 1855. so zanesli v Vipavsko dolino kolero vojaki, ki so prihajali iz Italije. Divjala je na Vipavskem posebno hudo meseca julija in avgusta. Obolelo jih je mnogo, le malokdo je ozdravel. Župnik iz Šturij je šel obhajati v Zapuže. Spremljal ga je osemnajstletni mladenič. Sredi pota je začel bruhati, v petih minutah je obležal mrtev. Ponoči je kolera napadla župnika: zjutraj so ga našli mrtvega v postelji (Zb. M. Sl. 1911, 126).

Vencelav Winkler:

Uspavanka.

*Aja tutaja, zdaj moramo spati,
strah s črnim bičem že čaka pred vrati,
v duri uprl je zelene oči
in ves čas molči in molči.*

*Aja tutaja — strah duri odpira
in petrolejka na mizi umira.
Joj, pa smo reoni in čudno sami,
le strah nas tišči in tišči.*

*Aja tutaja, najmlajši že spi,
zdaj bomo legli, zaspali še mi.
Strah je odgrnil svoj dvojen obraz:
levi je lakota, desni siv mraz...*

Ver-an:

Revščina.

*Okno ubito. V izbi tema.
Otroci v njej trije. Očeta ni doma.*

*To je bilo včeraj, minilo je že...
Oj, hitro, oj hitro, sahnijo solze.*

*Mater ponesli so štirje možje
in nanjo nasuli kup so zemlje.*

*Okno ubito. V izbi tema.
Otroci v njej trije. Očeta ni doma.*

Globoko pod zemljo koplje zlato...

*In če se ne vrne, ne bo ga več.
Za materjo žalost bo ena več...*